

multi honesti qui huic matris meæ interfuerunt do- A in Tullensi episcopatu melioris famæ sunt, possum
nationi, cum ipse hanc testimonio omnium quotquot velimque comprobare. Valet.

S. ANSELMI ARCHIEPISCOPI CANTUARIENSIS, GODEFRIDI VINDOCINENSIS ABBATIS
S. YVONIS CARNOTENSIS

EPISTOLÆ AD PASCHALEM.

Exstant inter ipsorum scripta, Patrologiæ tom. CLVII, CLIX, CLXII.

CONCILIA DE INVESTITURIS PRÆLATORUM.

(PERTZ, *Monum. Germ., Leg. t. II, p. 180.*)

Quamvis ab operis proposito alienum sit conciliis generalibus immorari, haud alienum tamen videbitur, si hoc potissimum loco nonnulla ad concilia sæculi XII ineuntis de investituris facientia atque in codicibus ipsius temporis Vindobonæ, Romæ, et Monaci a nobis reperta addamus: canones Warstallenses et Trecenses ex codice regio Monacensi fol. 7, concilium Lateranense, in quo Paschalis privilegium de investituris cassatum est, ex codice Vaticano n. 1984, fol. 193, 194, unde jam textus editis melior et magis authenticus procedit.

PASCHALIS II CONCILIUM WARSTALLENSE.

(Anno 1106, Oct. 22.)

CAPITULA BEATI PASCHALIS PAPÆ APUD WARSTALLUM.

Per multos jam annos Teutonici regni latitudo ab B instructi scripturis, qui Novatianos⁶ et Donatistas
æcclesiæ unitate divisa est, in quo nimirum scismato in suis ordinibus susceperunt⁷, præfati regni epi-
tantum periculum factum est¹, ut, quod² cum do- scopos in schismate ordinatos, nisi aut invasores aut
lore dicamus, vix pauci episcopi aut catholici clerici simoniaci aut criminosi comprobentur, in officio
in tanta terrarum latitudine reperiantur. Tot igitur episcopali suscipimus. Id ipsum de clericis cujus-
siliis in hac strage jacentibus, christiane³ pacis ne- cunque ordinis constituimus, quos vita scientiaque
cessitas exigit, ut super hoc materna⁴ æcclesiæ vi- commendat.

PASCHALIS II CONCILIUM TRECENSE.

(Anno 1107, Mai.)

DECRETA PASCHALIS PAPÆ APUD TRECAS.

1. Cap. Si quis æcclesiæ aut æcclesiasticæ digni- C que solent eos nominare archipresbyteros, qui non
tatis ab aliqua laica persona investituram susceperit, sunt presbyteri; archidiaconos, qui non sunt dia-
et ipse et qui manum ei imposuerit deponantur et cononi; decanos, qui non sunt presbyteri, id omnino
communione priventur. interdicimus.
2. De uxoratis et concubinatis presbyteris id sta- 4. Si quis munus exigerit pro oblationibus fide-
tuimus, ut penitus ab altaris ministerio sequestrentur lium vel pro præbendis canonicorum vel monacho-
et æcclesiasticis rebus priventur. rum vel alicujus ecclesiastici ordinis, ab ecclesia
ejiciatur et communione privetur.
3. Nullus sibi nomen alienum usurpet, ut pleri-

VARIÆ LECTIONES.

¹ t. p. f. est in codice desiderantur. ² deest in codice. ³ christianæ p. n. e. ut s. h. m. e. desunt in codice. ⁴ matris. ⁵ deest in editis. ⁶ novitianos e. ⁷ reliqua desunt in codice.

PASCHALIS II CONCILIUM LATERANENSE.

(Anno 1112, Mart. 18.)

ACTIO CONCILII CONTRA HERESIM DE INVESTITURIS.

Anno ab incarnatione Domini 1112, indict. 5, Anno 13 pontificatus dicti pontificis, mense Martio, 15 Kalendas Apriles, celebratum est concilium Romæ, Lateranis, in basilica Constantiniana, in quo cum dominus Paschalis⁶ papa resedisset cum archiepiscopis et episcopis, et cardinalibus et abbatibus, et varia multitudine clericorum et laicorum, ultima die concilii, facta coram omnibus professione catholice fidei, ne quis de fide ipsius dubitaret dixit : *Amplector omnem divinam scripturam, scilicet veteris et novi testamenti, legem a Moyse scriptam, et a sanctis prophetis. Amplector quatuor evangelia, septem canonicas epistolas, epistolas gloriosi doctoris beati Pauli apostoli, sanctos canones sanctorum apostolorum, quatuor universalia concilia, sicut quatuor evangelia : Nicenum, Ephesinum, Constantinopolitanum, Calcedonensem, et Antiochenum concilium, et decreta sanctorum patrum, Romanorum pontificum, et precipue domini mei pape Gregorii VII, et beate memorie pape Urbani⁹ secundi. Que ipsi laudaverunt, laudo; que tenuerunt, teneo; que confirmaverunt, confirmo; que dampnaverunt, dampno; que reppulerunt, repello; que interdixerunt, interdico; que proibuerunt, proibeo; in omnibus et per omnia; et in his semper perseverabo.* Quibus expletis, surrexit pro omnibus Girardus Ingolismensis episcopus, legatus in Aquitania, et communi assensu domini Paschalis pape totiusque concilii coram omnibus legit hanc scripturam : *Privilegium illud quod non est privilegium, set vere debet dici privilegium, pro liberatione captivorum et ecclesie a domino papa per violentiam Heinrichi regis¹⁰ extortum, nos omnes in hoc sancto concilio cum domino Paschali papa congregati, canonicam censuram, et ecclesiastica auctoritate iudicio sancti Spiritus dampnamus, et irritum esse iudicamus, atque omnino cassamus, et ne quid auctoritatis et efficacitatis abeat, penitus excommunicamus. Et hoc ideo dampnatum est, quia in eo privilegio continetur, quod electus canonicè a clero et populo a nemine consecratur, nisi prius a rege investiatur, quod est contra Spi-*

ritum sanctum et canonicam institutionem. Perlecta vero hac carta, acclamatum est ab universo concilio : Amen! Amen! syad! fad!

Archiepiscopi qui cum suis suffraganeis interfuerunt, hi sunt : Johannes patriarcha Veneticus, Landulfus Beneventanus, Sennes¹¹ Capuanus, Amalfitanus, Regitanus, Ydruntinus, Brundisinus, Compasanus, Giruntinus, Rossanus, archiepiscopus sancte Severinæ; episcopi Romani : Cencius Savinensis, Petrus Portuensis, Leo Ostiensis, Cono Penestrinensis; Gerardus Ingolismensis, Galo Leonensis, archiepiscopus Biennensis, Rogerius Wulternensis, Walfredus Sennensis, Rodlandus¹² Populiensis, Gregorius Terracinensis; Wilhelmus Siracusanus, legatus pro omnibus Siculis; Wilhelmus Trojanus; et alii fere centum episcopi, Brunus Signensis, Johannes Tusculanensis.

Episcopi, cum essent Romæ, illa die non interfuerunt concilio, qui postea lecta dampnatione nefandi privilegii consenserunt, et laudaverunt : cardinales presbyteri urbis Romæ : Boniphatus tituli sancti Marci, Robbertus tituli sancti Eusebii, Romanus tituli sancte Priscæ, Gregorius tituli Apostolorum, Benedictus tituli Eudoxie, Anastasius tituli sancti Clementi, Riso tituli sancti Damassi, Romanus tituli sancte Praxedis, Johannes tituli sancte Cecilie, Diviczo tituli Equitii, Theobaldus tituli Pamachii, Agustinus tituli sancti Grisogoni, Rainerius tituli sanctorum Marcellini et Petri, Vitalis tituli sancte Balbine, Petrus sancti Sixti, et Albericus sancte Savine cardinales. Cum Rome essent, illo die non interfuerunt concilio, qui postea, lecta dampnatione nefandi privilegii, consenserunt et laudaverunt, diacones : Johannes abbas Sublacenensis, Johannes Gajetanus, abbas sancti Andreæ, Leo, Gregorius, Aldo, Thobaldus, Ugo, Rusciannus. Hii omnes in dampnatione predicti privilegii consenserunt, cum abbatibus et innumerable multitudine, tam clericorum quam laycorum.

VARIE LECTIONES.

⁶ P. c. ⁹ V. c. ¹⁰ H. R. c. ¹¹ Senne' c. ¹² Rodlandus codex.